

haitjema
grondwatertechniek

VAN TOEN
TOT NU

Haitjema door de jaren heen

GRONDBOORBEDRIJF HAITJEMA B.V.
HAITJEMA.NL

WISSELING 10
7701 GS DEDEMSVAART

HAITJEMA

INHOUDSOPGAVE VAN TOEN TOT NU

P.07

VOORWOORD

P.12

HAITJEMA VAN 1900 TOT 1975
JAREN VAN ONTWIKKELING EN GROEI

P.22

HAITJEMA VAN 1975 TOT 1984
EINDE VAN HET FAMILIEBEDRIJF,
BEGIN VAN DE INTERNATIONALE TIJD

P.26

HAITJEMA, DE VERZELFSTANDIGING IN 1985
PERSEEL NEEMT HET HEFT IN HANDEN

P.32

HAITJEMA VAN 1985 TOT 2020
EN VERDER
VERANDERENDE MARKT VRAAGT OM
NIEUWE ONTWIKKELINGEN

P.36

BOORMEESTERS DOOR DE JAREN HEEN
HARD WERKEN MET HART VOOR DE ZAAK

P.40

BOORMEESTERS IN HET BUITENLAND
ERVARINGEN RIJKE EN SOMS
EEN ILLUSIE ARMER

P.44

MEDEZEGGENSCHAP BINNEN HAITJEMA
ONDERNEMINGSRAAD, STICHTING HAITJEMA
EN PERSONEELSVERENIGING

P.46

HAITJEMA TECHNIEK
RUIM 120 JAAR SPECIALIST IN BOORTECHNIEK

haitjema
grondwatertechniek

DEDEMSVAART
2020 - WISSELING

HAITJEMA DOOR DE JAREN HEEN

We schrijven 2020, het jaar waarin Grondboorbedrijf Haitjema B.V. 120 jaar bestaat. Van kuiperij uitgegroeid naar grondboorbedrijf voor het boren van putten voor drinkwater- en industriewaterwinning, voor de aanleg van (bouwput)bemalingen en recenter ook voor de uitvoering van milieuonderzoek en grond- en grondwatersaneringen.

Vandaag de dag is Haitjema in Nederland het grootste zelfstandige grondboorbedrijf. De laatste decennia houden we ons vooral bezig met de aanleg van grondwatersystemen voor de winning van goed en betrouwbaar drinkwater, voor zowel de Nederlandse bevolking als voor water gebruikende industriële klanten. Daarnaast is Haitjema specialist in de aanleg van complete open bodemenergiesystemen voor de opslag en levering van duurzame warmte en koude.

De grootste verandering in de historie van Grondboorbedrijf Haitjema B.V. is ongetwijfeld de verzelfstandiging van het bedrijf in 1985. In mei 2020 vierten we met elkaar dan ook zowel het 120-jarig bestaan van het bedrijf, als het 35-jarig bestaan van de Stichting Haitjema. Beide zijn bijzondere momenten om bij stil te staan.

Ter gelegenheid van deze mijlpalen en als dank aan alle medewerkers en oud-medewerkers, hebben we 120 jaar Haitjema in kaart gebracht in dit boek. Speciale dank gaat uit naar Henk van Eck en Anne Nieuwaal die samen diep hebben gegraven in hun collectieve geheugen en hebben bijgedragen aan de samenstelling van dit mooie overzicht van Haitjema door de jaren heen.

Wij kijken al weer vooruit en gaan door met de toekomst van dit mooie Dedemsvaartse bedrijf!

Wij wensen u veel leesplezier!

Ronald Folders
DIRECTEUR

1968 Begin bron-
bemalingen gasleidingen
Nederland en Duitsland

Wij gaan
gewoon verder

1955 Splitsing bedrijven
H. Haitjema en R. Haitjema

BODEM
ONDERZOEK

1900 M. Haitjema begint
grondboorbedrijf

1957 Begin bodemonderzoek
Delta dienst

1900

1925

1955

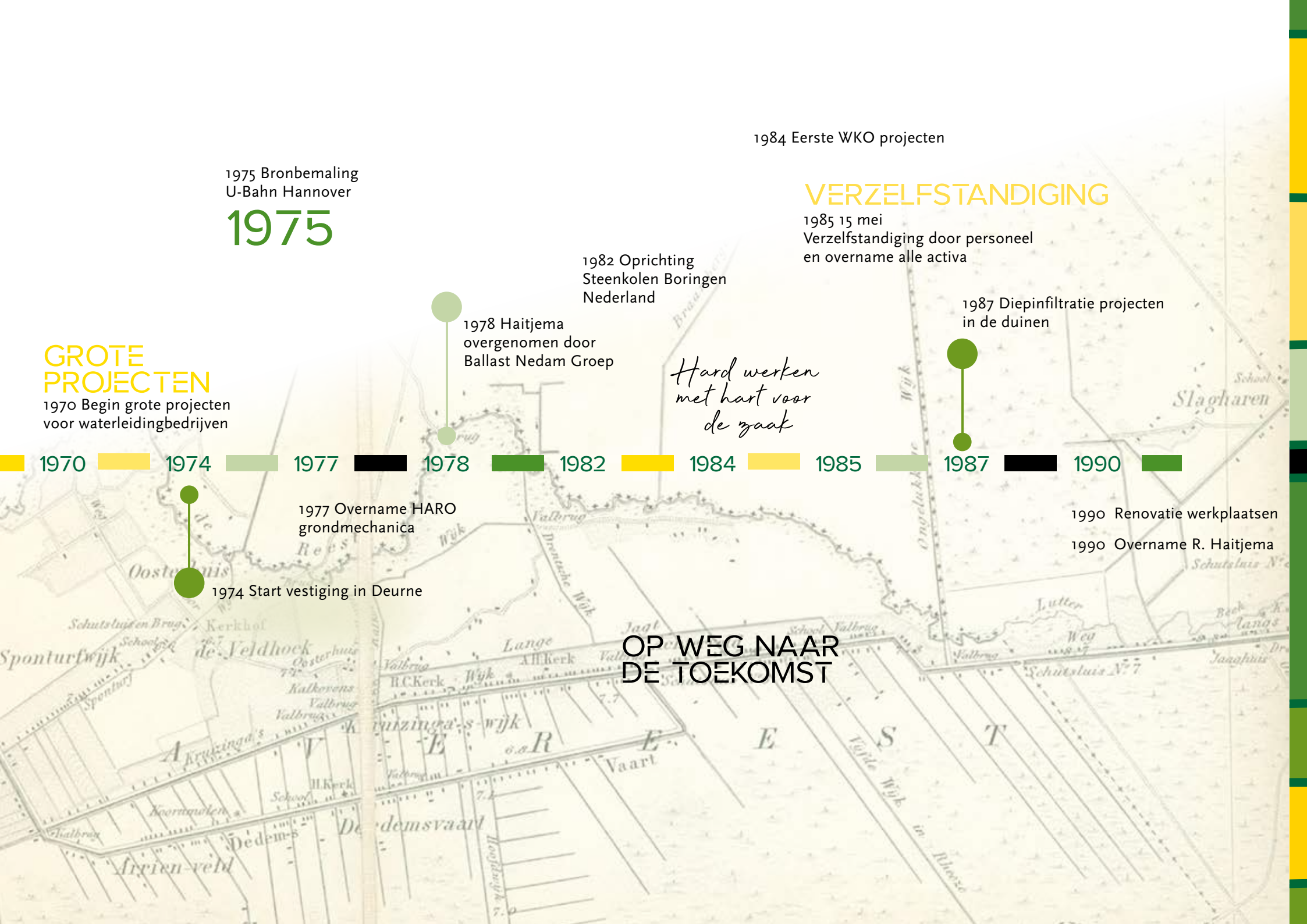
1957

1968

1969

1969 Begin bron-
bemalingen Riool
Water Zuiverings-
installaties

1975 Bronbemaling
U-Bahn Hannover

1975

GROTE PROJECTEN

1970 Begin grote projecten
voor waterleidingbedrijven

1970

1974

1977

1978

1982

1984

1985

1987

1990

1977 Overname HARO
grondmechanica

1974 Start vestiging in Deurne

1982 Oprichting
Steenkolen Boringen
Nederland

1978 Haitjema
overgenomen door
Ballast Nedam Groep

*Hard werken
met hart voor
de zaak*

VERZELFSTANDIGING

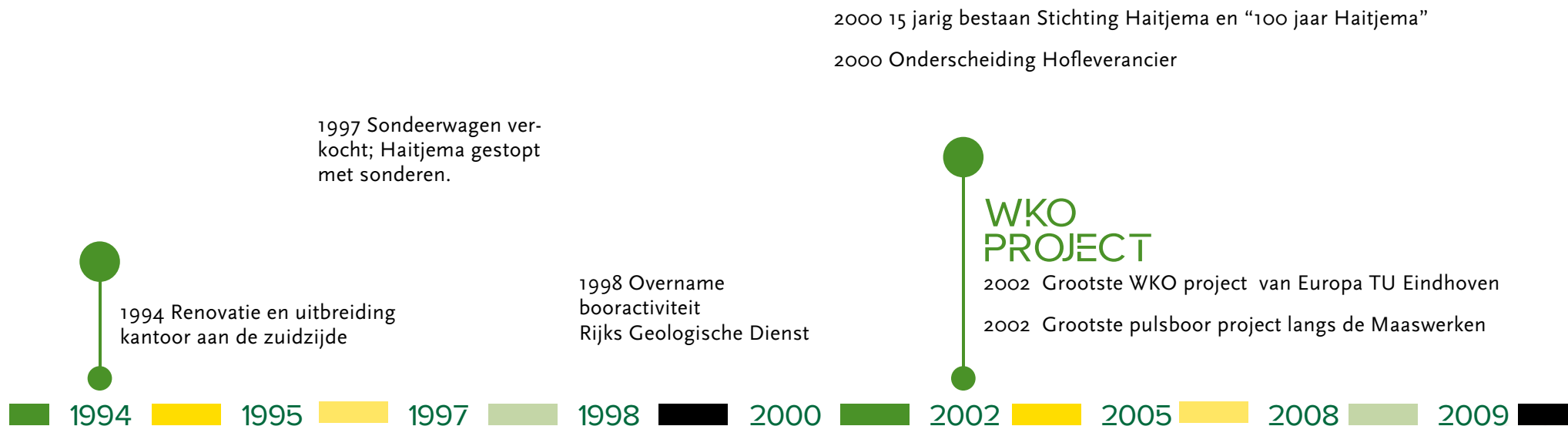
1985 15 mei
Verzelfstandiging door personeel
en overname alle activa

1987 Diepinfiltratie projecten
in de duinen

1990 Renovatie werkplaatsen

1990 Overname R. Haitjema

OP WEG NAAR
DE TOEKOMST

WKO PROJECT

RENOVATIE

GAMBIA

OVERNAME DURA

2014 Overname Dura Vermeer grondboringen

2014 Overname WKO activiteiten Borsboom-Koop

2015 30 jarig bestaan Stichting Haitjema
(personeelsreis Den Haag/Rotterdam)

2016 Vervanging daken werkplaats
en schuren en plaatsen 635 PV panelen

*Een goede kans om je
verder te ontwikkelen*

2019 500 service en onderhoud projecten in opdracht

35 JAAR

2020 35 jarig bestaan Stichting Haitjema

2010 2014 2015 2016 2019 2020

2010 uitbreiding kantoor aan oostzijde

2010 25 jarig bestaan Stichting Haitjema
(personeelsreis Gent-Brugge)

2010 Aanvang PIM project Dunea

HAITJEMA VAN 1900 TOT 1975

JAREN VAN ONTWIKKELING EN GROEI

*de invoer van een welput
werd een feit*

Dedemsvaart, genoemd naar de vaart die in de 19e eeuw op initiatief van Baron van Dedem werd gegraven, was in 1900 een dorp van harde werkers. Via de vaart waren in de negentiende eeuw onmetelijke hoeveelheden turf afgevoerd, er waren kalkovens verrezen en de streek had veel gravers aangetrokken. Mannen die met hun schop een schamel inkomen probeerden te verwerven. Rond 1900 verschenen de pioniers, ondernemende figuren die boerderijen stichtten op de gronden waar het hoogveen was afgegraven.

Grondboring - M. HAITJEMA - Dedemsvaart.

MARTEN HAITJEMA

Het was in die tijd dat Marten Haitjema een kuiperij had in Dedemsvaart. In zijn werkplaats aan de Wisseling maakte hij houten kuipen, vaten en tonnen die gebruikt werden voor het bewaren en vervoeren van bijvoorbeeld wijn, bier en vers drinkwater. In die tijd dronk men op het platteland, gewoon het water uit de rivieren en meren die ook als open riool werden gebruikt en waarin het vieze afvalwater geloosd werd. Hierdoor kregen mensen allerlei gevaarlijke ziekten en konden epidemieën zich razendsnel uitbreiden. Om dit een halt toe te roepen werd er in 1906 in de Bouw- en Woonverordening van Avereest opgenomen, dat iedere woning een welput of een regenwaterbak moest hebben om voldoende onschadelijk en bruikbaar drinkwater te leveren. De regering adviseerde gemeenten om te zorgen voor een openbare watervoorziening. Er kwamen dus dorpspompen en er werd een begin gemaakt met de aanleg van waterleidingen.

VAN KUIPER NAAR GRONDBOORDER

Marten Haitjema had, naast de kuiperij, een verbeterde methode uitgevonden om waterputten te slaan. Misschien voorzag hij dat de kuiperij zijn langste tijd wel ge-

had had en zag hij daarom zijn kans schoon om voor de boerderijen, in en rondom Dedemsvaart, waterputten te slaan. Langzaam maar zeker werd hem ook gevraagd om brandputten en waterbronnen te slaan voor zuivelfabriekjes en waterleidingbedrijven in de regio. Het pulsboren was in de tijd van Marten Haitjema, zwaar lichamelijk werk. De lier waarmee de boorbuizen verplaatst werden hing aan een grote driepoot en moest met de hand bediend worden. Op oude foto's staan er dan ook altijd meerdere potige man om de boorput. In de eerste helft van de 20ste eeuw kwamen er steeds meer waterleidingbedrijven bij en de industrie groeide. Beiden hadden grondwater nodig, de één voor drinkwaterbereiding en de ander voor proceswater. Marten Haitjema werd een ervaren en succesvolle grondboorder die Noordoost-Nederland in de loop der jaren van water voorzag. Na jaren van hard werken deed Marten in 1925, op 70-jarige leeftijd, het bedrijf over aan zijn zonen Hendrik en Roelof Haitjema.

DOORWERK PROJECT
DIEPE PULSBORING

HAITJEMA WERD VERDEELD

De economie groeide en onder leiding van Hendrik en Roelof groeide ook het bedrijf. Maar dat bleek geen garantie voor een succesvolle samenwerking tussen de broers. Ze waren het niet altijd eens over de aanpak binnen het bedrijf. Toch werkten ze nog dertig jaar samen tot ze uiteindelijk in 1955 besloten om het bedrijf te splitsen. Het terrein werd in twee stukken verdeeld en Hendrik en Roelof lootten om wie welk deel kreeg. Ook het materieel en de materialen werden verdeeld. Volgens de verhalen ging die verdeling zo ver, dat de laatste boorbuis zelfs in de lengte werd

doorgesneden om de verdeling eerlijk te houden. Het personeel mocht kiezen of ze voor Hendrik of Roelof wilden werken. Later werd gezegd dat de 'beste' mensen voor Hendrik Haitjema kozen. Dat lijkt niet onwaarschijnlijk, want het bedrijf van Hendrik; H. Haitjema en Zn. bv groeide en ontwikkelde zich verder, terwijl het bedrijf van Roelof; R. Haitjema nv, kleiner bleef. Jarenlang opereerden de bedrijven naast elkaar. Oud-bestuurder Henk van Eck herinnert het zich nog: "Beide bedrijven deden hetzelfde werk, dus we waren elkaars concurrenten. Belangrijke commerciële of technische informatie moest dan ook binnenskamers gehouden worden. Want, zo werd er gekscherend gezegd, 'de burens hebben oren'."

INBOUWEN HOUTEN FILTER DOOR
HERMAN KIEFT EN JAN VAN DIJK
IN EEN PULSBORING VOOR EEN
BRANDPUT.

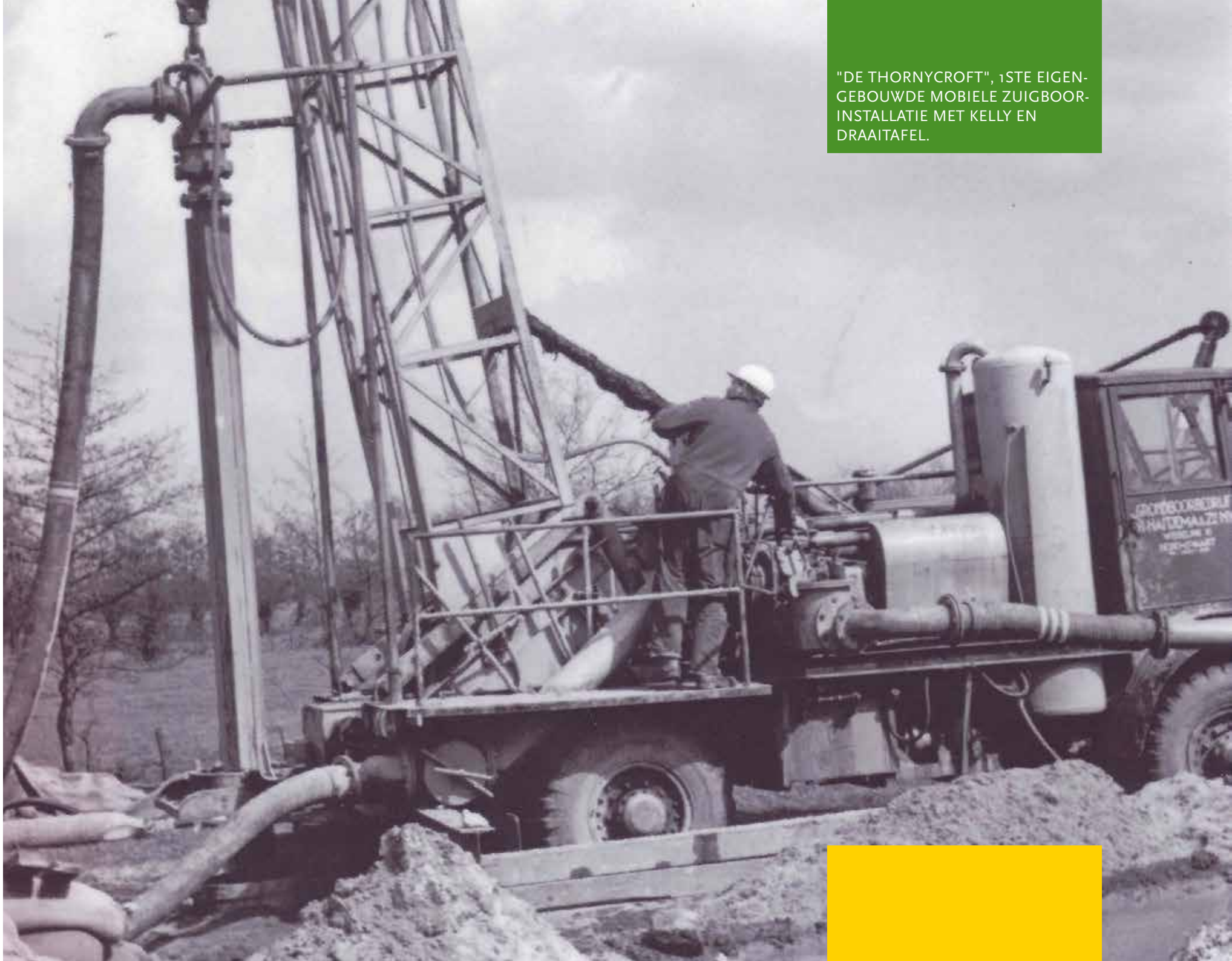

BODEMONDERZOEK VOOR DELTAWERKEN EN 'NIEUW LAND'

Op 1 februari 1953 werd Nederland opgeschrikt door de grootste natuurramp in de na-oorlogse geschiedenis; de watersnoodramp. Na een zware noordwesterstorm braken de dijken bij Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant en kwamen meer dan 1800 mensen om het leven. Met de aanblik van al dat ondergelopen land op het netvlies, was iedereen het er over eens dat een ramp als deze nooit meer zou mogen gebeuren en het Deltaplan werd gepresenteerd. Voor het bouwen van de Deltawerken was uitgebreid bodemonderzoek noodzakelijk. Tot in de jaren 70 reden de busjes met boorploegen van Haitjema naar de regio om boringen te doen. Maar er moest ook op het water geboord worden. Hiervoor werd

het speciale boorschip 'Marjan' ingezet. Boren op het water met een zee-gang als op de Oosterschelde was niet altijd eenvoudig. Daarom werden er ook aangepaste boorinstallaties gebouwd op een tweetal pontons met enorme afmetingen. In de jaren 50 en 60 werden, als onderdeel van de Zuiderzeewet die al in 1918 werd gestart, Oostelijk en Zuidelijk Flevoland aangelegd. Met de oorlog en hongerwinter nog vers in het geheugen, was de aanleg van nieuw land nodig zodat de Nederlander nooit meer honger zou lijden. De agrarische omstandigheden in het nieuwe land waren optimaal en voor boeren ideaal. Voor de aanleg van deze polders werd door Haitjema veel bodemonderzoek gedaan en ook hier werd boorschip 'Marjan' weer ingezet. Nadat de klussen geklaard en de dienstverbanden beëindigd waren, kregen de schippers van de 'Marjan' het schip mee.

"DE THORNYCROFT", 1STE EIGEN-
GEBOWDE MOBILE ZUIGBOOR-
INSTALLATIE MET KELLY EN
DRAAITAFEL.

KENNIS UITBREIDEN DOOR SAMENWERKINGEN

In de jaren 60 werd de zuig- en spuitboortechniek met roterende boorbeitsels ontwikkeld. Door deze nieuwe boortechnieken werd grote tijdswinst en daarmee ook een commerciële voorsprong op de concurrentie behaald. Begin jaren 70 stond het werk bij Haitjema vooral in het teken van bronbemaling voor de aanleg van aardgasleidingen in Nederland en Duitsland. Het waren enorme projecten waarvoor de ene na de andere boorinstallatie met alle bijbehorende onderdelen in eigen beheer werd gebouwd. Uiteraard moest dit ook allemaal onderhouden worden. In die tijd werkten er in totaal wel 150 man waarvan 30 in de werkplaatsen en op het terrein. Ondertussen werd Haitjema ook actief op andere gebieden. De benodigde kennis werd in huis gehaald door onder andere samenwerkingen aan te gaan met gespecialiseerde partners. Opgepompt grondwater moest meestal gezuiverd worden om er betrouwbaar drink- of industriewater van te maken. Daarom nam Haitjema een belang in Reinders Waterzuivering en Apparatenbouw in Groningen, die op dit gebied gespecialiseerd was. Langzaam maar zeker werd er ook meer geotechnisch bodemonderzoek gedaan en sonderingen uitgevoerd. Om dit onderdeel te laten groeien werd met samen met gespecialiseerde partner Roosma, het bedrijf HARO (HAitjema ROosma) opgericht.

NEVENVESTIGINGEN

Er werden ook nevenvestigingen geopend om het werkterrein geografisch uit te breiden en dicht bij de klant te werken. In 1974 opende een kleine vestiging in het Brabantse Deurne. Hier werd materieel en materiaal opgeslagen en er kon onderhoud worden gepleegd. Lokale mensen werden in dienst genomen om in het zuiden van het land en in een deel van België, werk aan te nemen en vanuit Deurne te begeleiden. Met hetzelfde doel werd er ook in Gent een vestiging geopend. Door opgelegde beperkingen vanuit de hoofdvestiging in Dedemsvaart hielden beide vestigingen niet lang stand en werden ze begin jaren 80 gesloten.

1975

Haitjema was heel succesvol en in de jaren 70 werd het ene na het andere project binnengehaald. Men was ook niet bang om grote en complexe projecten aan te nemen. Daarvan gingen er vele goed, maar de bronbemaling aan een deel van de U-bahn in Hannover in 1975, werd het bedrijf bijna fataal. In datzelfde jaar vierde het bedrijf ook zijn 75-jarig jubileum. Een prachtige mijlpaal die ze ongetwijfeld uitbundig hadden willen vieren. Maar het tegendeel was waar. Door het dreigende faillissement was er allesbehalve een feeststemming. Iedereen wist dat er flink ingekrompen moest worden om te overleven.

HAITJEMA VAN 1975 TOT 1984

EINDE VAN HET FAMILIEBEDRIJF, BEGIN VAN DE INTERNATIONALE TIJD

*Geen rooskleurige
jaren*

Eind jaren 70 was Marten Haitjema, zoon van Hendrik Haitjema, sinds 1955 bestuurder en de grootste aandeelhouder van H. Haitjema en Zn N.V. Voor het bedrijf waren het geen rooskleurige jaren. De bronbemaling aan een deel van de U-bahn in Hannover was verkeerd aangenomen waardoor het project handen vol geld kostte. Alle energie en aandacht ging er aan op. Hierdoor konden er ook bijna geen andere goede projecten aangenomen worden. Het bedrijf dreigde dan ook ten onder te gaan.

BALLAST NEDAM

In diezelfde tijd zocht ontwikkel- en bouwonderneming Ballast Nedam naar een grondboorbedrijf om over te nemen en daarmee meer kennis van grondboren en bodemonderzoek, in eigen huis te halen. Deze kennis wilden ze vooral inzetten voor hun internationale projecten. Marten Haitjema zag zijn kans schoon en verkocht in 1978 zijn aandelen aan Ballast Nedam. Hoewel het bedrijf zijn naam behield, kwam hiermee wel een einde aan het familiebedrijf Haitjema. De overname had niet veel impact voor het personeel. Boormeester Ton van Kleef herinnert het zich nog: “De overname werd door Marten Haitjema en Ballast Nedam geregeld en als personeel werden we daar niet bij betrokken. Wij dachten dat we door de overname meer werk zouden krijgen, maar dat viel uiteindelijk tegen.” Het Haitjema-personeel en al het materieel bleef, alleen de leiding van het bedrijf werd na verloop van tijd overgenomen door Aart Haitjema, de zoon van Marten Haitjema.

PROJECTEN IN MIDDEN-OOSTEN EN AZIË

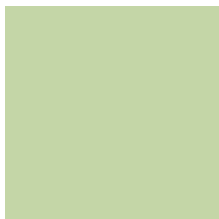
Aart Haitjema hield zich vooral bezig met de speciale internationale afdeling HINT (Haitjema Internationaal), die werd opgericht voor het uitvoeren van projecten in het buitenland. Zo werden er boringen en bodemonderzoek uitgevoerd voor onder andere de aanleg van een luchthaven in Koeweit, voor de King Fahd causeway tussen Bahrein en Saoedi-Arabië en andere projecten in Jemen en Indonesië. De King Fahd causeway, gebouwd tussen 1981 en 1986 door Ballast Nedam, is een van de langste oeververbindingen ter wereld, bestaande uit zeven dammen en zeven

bruggen. Om voor deze causeway te kunnen boren en bemonsteren op het water, werd door Scheepswerf Bodewes in Hasselt een speciaal hefboorplatform gebouwd. De buitenlandse projecten werden grotendeels door Haitjema personeel uitgevoerd. Zij waren daarvoor voor langere tijd, ver weg van huis. Voor de één was dat een geweldige uitdaging, terwijl de ander het na een tijdje wel gezien had en het liefst terug naar Nederland ging. Boormeester Ton van Kleef werkte ongeveer 3 jaar aan de King Fahd Causeway. “Ik vond het een geweldige tijd. Mooi werk, een heel andere omgeving en je leerde er zelfstandig en creatief te zijn. Ik zou er zo weer naar terug willen”, vertelt Ton.

STEENKOOLBORINGEN IN NEDERLAND

Een aantal boormeesters herinneren zich ook nog de periode tussen 1982 en 1986 waarin, in opdracht van de Rijks Geologische Dienst, zes proefboringen werden uitgevoerd in Limburg en in de Achterhoek. Het ging om diepe verkenningsboringen om steenkoollagen in beeld te brengen voor onderzoek naar ondergrondse steenkoolvergassing. Hiervoor werd S.B.N. (SteenkoolBoringen Nederland) opgericht, een samenwerkingsverband met Foraky SA uit België. Haitjema verzorgde de voorboringen tot ca. 400 meter diepte, was projectleider en zorgde voor de logistiek. “Het was een aparte klus”, blikt oud-boormeester Gerard Oosting terug. “De S.B.N maakte diepe kernboringen tot ongeveer 2000 meter met grote boortorens. En hoewel het een werk in Nederland was, waren we tot drie weken lang van huis en werkten we zeven dagen per week in ploegendienst.” Inmiddels is het onderzoek naar ondergrondse steenkoolvergassing stopgezet.

REORGANISATIE MIDDEN JAREN 80

Voor de uitvoering van de verschillende projecten werd er door Ballast Nedam flink geïnvesteerd in de bouw van nieuwe boorinstallaties en machines, waar Haitjema jaren later nog van profiteerde. Maar verder floereerde het bedrijf niet erg. Oud-bestuurder Henk van Eck weet het nog: “Ballast Nedam nam de werken aan en bepaalde de prijzen waarvoor het werk uitgevoerd moest worden. Dat waren prijzen waarvoor onze concurrenten het werk hadden willen uitvoeren. Maar dat was over het algemeen minder dan wat er daadwerkelijk nodig was om het werk goed uit te voeren. Verder waren de begin jaren 80 over het algemeen crisisjaren, er was weinig ruimte op de nationale markt. Er moest flink geconcentreerd worden maar de bedrijfsresultaten voldeden niet aan de eisen die Ballast Nedam stelde.” Dit had uiteindelijk als gevolg dat er afdelingen gereorganiseerd en sommige zelfs afgestoten moesten worden. Aan Haitjema werd de eis opgelegd om rendabel te worden. Dat had de nodige consequenties. HINT (Haitjema Internationaal) en de geotechnische tak HARO (Haitjema Roosma) werden beëindigd. Ook het loodgietersbedrijf werd afgestoten. Zij gingen verder als Installatiebedrijf Balt bv, die nog steeds onze burens zijn aan de Wisseling in Dedemsvaart. Uiteindelijk bleef alleen het grondboorbedrijf Haitjema over. Er was afscheid genomen van zo’n 20 man, waardoor er nog ongeveer 45 man personeel overbleef. “Hiermee zouden we in Nederland weer efficiënt en concurrerend moeten kunnen werken. Maar we werkten nog wel steeds voor Ballast Nedam”, vertelt Henk van Eck. “En zij kregen zelf een aantal afdelingen nog steeds niet rendabel. Daarom besloten ze, dat ze deze wel kwijt wilden en, en passant, wilden ze Haitjema ook kwijt. Maar dat werd ons niet verteld.”

Eind 1984 werd in Duitsland een groot bronbemaalingsproject aangenomen voor aanleg van de tunnel onder de rivier de Ems in Leer. Deze Eemstunnel bestaat uit twee aparte buizen van 945 meter lengte, waardoor de A31 met 2 x 2 rijstroken loopt. Het werk met een zeer slim ontwerp, werd voor een zeer concurrerende prijs aangenomen en werd grotendeels na de verzelfstandiging in 1985 uitgevoerd. Het project droeg zeer positief bij aan de start van de nieuwe onderneming.

HAITJEMA, DE VERZELFSTANDIGING IN 1985

PERSONEEL NEEMT HET HEFT IN HANDEN

*Weet je zeker
dat je dit wilt?*

Na de forse reorganisatie, midden jaren tachtig, waarbij afscheid werd genomen van HINT (Haitjema Internationaal), van de geotechnische tak HARO (Haitjema Roosma) en het loodgietersbedrijf, bleef er nog ongeveer 45 man personeel over. Deze groep deed zijn best om in Nederland weer efficiënt en concurrerend te werken en dacht de toekomst weer goed tegemoet te kunnen zien. Maar binnen Ballast Nedam dacht men daar anders over. Op 10 januari 1985 werd het personeel bij elkaar geroepen en kregen ze de 'koude' mededeling dat Haitjema verkocht was aan concurrent Mos Grondwatertechniek. De transactie zou binnen enkele maanden afgewikkeld worden.

VERZET TEGEN DE OVERNAME

Dat bericht sloeg bij het personeel in als een bom. In de jaren daarvoor hadden ze er alles aan gedaan om het bedrijf rendabel te maken voor Ballast Nedam. Er was gereorganiseerd en afscheid genomen van collega's om dan nu uiteindelijk aan de concurrent verkocht te worden. Tijdens de bijeenkomst vroeg Henk van Eck, toen nog in functie als bedrijfsleider, nog aan directeur Aart Haitjema; 'weet je zeker dat je dit wilt?', waarop Aart bevestigend antwoordde. Henk van Eck liet daarop weten dat het personeel hier niet gelukkig mee was en dat de Ondernemingsraad (OR) de adviesaanvraag wel tegemoet zou zien. En zo verliet het personeel de bijeenkomst. Bij terugkomst op de werkplekken was er op alle afdelingen verontwaardiging. 'Dit gaan we niet meemaken, dit kan zo niet door gaan, hier moeten we iets op vinden', was de algehele opvatting. En hoe meer er met elkaar over gesproken werd, hoe meer duidelijk werd dat het personeel zich tegen de overname wilde verzetten.

ADVIESAANVRAAG BIJ DE ONDERNEMINGSRAAD

Ballast Nedam zag het alleen nog als een formaliteit dat de OR nog advies over de verkoop moest uitbrengen. Maar dat bleek een enorme misvatting. Door de eerdere reorganisatie had de Haitjema OR geen voorzitter en moest de OR verder ook weer op 'oorlogssterkte' worden gebracht om de strijd met Ballast Nedam aan te gaan. Henk van Eck werd als nieuwe voorzitter gekozen en een aantal andere personeelsleden; Joop van Koot en Johan Dozeman, kregen een functie in commissies. Hierdoor kregen ze wettelijke bescherming tegen ontslag. Dat was belangrijk, want ze zouden een aantal impopulaire activiteiten gaan ondernemen. Henk

van Eck herinnert zich dat de adviesaanvraag bij de OR werd ingediend. "Daar konden we weinig mee omdat deze weinig informatie van de koper bevatte. Wij als OR stelden aanvullende vragen over onder andere het ondernemingsplan, de garanties voor het personeel en de locaties, en over de invulling van het management. Maar Mos was onze grote concurrent en wilde ons daarom niet uitgebreid vertellen wat ze van plan waren. Vervolgens hebben we het vertrouwen in de directie opgezegd en een protest neergelegd bij de Ondernemingskamer, samen met advocaat Schellaart uit Utrecht die ons hierin goed begeleidde."

VERZELFSTANDIGING WERD UITGEDACHT

Al snel werd duidelijk dat Ballast Nedam van Haitjema af wilde en dat het personeel niet in zou stemmen met een overname door Mos. “Al prattende met elkaar ontstond het idee, of we als personeel het bedrijf niet zouden kunnen overnemen”, vertelt Henk van Eck. “Verzelfstandiging leek een goede oplossing, maar dat plan moest natuurlijk goed uitgewerkt worden. We hadden goede contacten met de centrale OR van Ballast Nedam, die ons gelijk gaf en ons wilde helpen. Samen met de heer Bruning van Van Dien en Co. en Dubois, de vaste accountants van Ballast Nedam, kozen we voor een bedrijfsvorm. Daarbij was het belangrijk dat we niet zomaar weer verkocht zouden kunnen worden en dat we Ballast Nedam ermee zouden kunnen overtuigen dat het personeel hiermee instemde.” In vrij korte tijd groeide het idee en werd gekozen voor de bedrijfsvorm waarbij alle aandelen in handen zijn van de Stichting Haitjema, waarbinnen het voltallige personeel via een bestuur, zeggenschap heeft. Personeel of derden kregen bewust geen financiële belangen, om te voorkomen dat er op de werkvloer onmogelijke verhoudingen zouden ontstaan door verschil in zeggenschap binnen het bedrijf. In maart 1985 moest de OR advies uitbrengen over de verkoop van Haitjema aan Mos en er kon niet anders dan negatief geadviseerd worden. Ondertussen zag Ballast Nedam ook in dat verkoop aan Mos niet meer haalbaar was en alleen maar tot negatieve publiciteit zou leiden. Ze werden bereid om de verzelfstandiging te bespreken en te onderhandelen over de koopprijs en de bedrijfsnaam. Ze begonnen het zelfs een steeds leuker idee te vinden, herinnert Henk van Eck zich.

PERSONEEL BRACHT GELD BIJEEN

Om het bedrijf te kunnen kopen moest er natuurlijk geld komen. En dan het liefst van het personeel, zodat Ballast Nedam overtuigd zou kunnen worden. Dus werd aan de personeelsleden gevraagd om aan Haitjema Beheer bv een achtergestelde lening te verstrekken die, zodra het bedrijfsmatig mogelijk zou zijn, weer met rente terugbetaald zou worden. In korte tijd werd er door het personeel maar liefst 250.000 gulden ingelegd. Dat was voor die tijd een enorm bedrag. Ook Rieks Drogts, oud-boormeester, betaalde mee aan de overname. Rieks: “Ik was nog jong en had zelf nog amper geld, dus leende ik hiervoor geld van mijn schoonouders. Dat was best risicovol want het had natuurlijk ook niet goed kunnen gaan. Maar gelukkig kreeg iedereen al binnen twee jaar het geleende geld terug, terwijl we verwacht hadden dat dit wel 5 tot 10 jaar zou duren.” Ook boormeester Bert Timmerman deed zijn best om geld voor het bedrijf bij elkaar te krijgen. Bert: “Ik had eind 1984 net een huis gekocht en zou in mei 1985 gaan trouwen. Ik kon op dat moment thuis natuurlijk niet aankomen met het bericht dat we naar Rotterdam zouden moeten verhuizen. In diezelfde tijd had ik ook net een nieuwe auto besteld en die kon ik gelukkig nog afzeggen. Het geld dat ik daarvoor bestemd had, heb ik in de zaak gestopt.” Beiden herinneren zich nog dat in een van de kantoren een thermometer hing waarop het bijeengebrachte geld werd bijgehouden. Rieks: “Niet iedereen leende hetzelfde bedrag. De een deed 100 gulden en de andere misschien 10.000 of meer. Wie er wat bijdroeg wist je niet van elkaar. Je kunt per slot van rekening niet in elkaars portemonnee kijken.”

DIEPINFILTRATIE PROJECT IN DE
DUINEN BIJ DEN HAAG.

STERKE START NA OVERNAME

Het feit dat het personeel dit bedrag in korte tijd bij elkaar kreeg oogstte waardering bij Ballast Nedam, die zelfs bereid bleek om ook een achtergestelde lening te verstrekken. Dit, samen met een toegezegde kredietfaciliteit van de Rabobank, was genoeg voor het betalen van de aankoopsom. Vervolgens werd nog onderhandeld en flink afgedongen op de overname van de lopende projecten. Dat waren niet de beste projecten, dus Ballast Nedam moest daar bijna geld op toe geven. Uiteindelijk werd over alle zaken overeenstemming bereikt en moest de OR nog een advies uitbrengen over de voorgenomen koop en de nieuwe organisatievorm. Dat was toen uiteraard nog maar een formaliteit. Alle activa en het personeel met alle verplichtingen werd overgenomen door het nieuwe Haitjema. Het terrein werd aanvankelijk nog gehuurd maar kon aan het einde van datzelfde jaar ook gekocht worden. Want het ging direct goed met het nieuwe Haitjema. “Klanten waren enthousiast over de aanpak van Haitjema en kwamen direct met nieuwe opdrachten. Er waren er zelfs, die expliciet alleen met ons wilden werken. Ze hadden vertrouwen in de kwaliteit van het bedrijf en de mensen. We konden toen onder andere exclusief aan het werk voor alle duinwaterleidingbedrijven”, vertelt Henk van Eck. Dat alles resulteerde in een vlotte terugbetaling van de leningen aan het personeel en aan Ballast Nedam.

SOCIAAL BELEID

Hoewel de verzelfstandiging vooral bedoeld was om verkoop aan Mos en daarmee ook ontslagen te voorkomen, resulteerde het ook in een ander positief effect. Zeker in de eerste jaren na de verzelfstandiging had het personeel het gevoel dat Haitjema hun 'eigen' bedrijf was. Dus als het werk vandaag nog afgemaakt kon worden, dan werd er nog even wat langer doorgewerkt. En het materieel en materiaal werd behandeld alsof het van henzelf was. Natuurlijk veranderde dat in de loop der jaren wel wat, maar wat bleef was het sociale beleid van het bedrijf. Het bedrijf is nog steeds van het personeel en laat personeel dat goed functioneert daarom niet zomaar vallen als het even wat minder gaat.

De stichting waarborgt de belangen van het personeel en de continuïteit van het bedrijf en er zijn geen aandeelhouders die op een zeker moment geld uit het bedrijf willen hebben. Daardoor kan er ook in economisch mindere tijden goed voor het personeel gezorgd worden. Medewerkers krijgen een goede kans om zich verder te bekwamen in hun vak en om door te groeien in hun functie. Door de lange dienstverbanden en de maximale aandacht voor duurzame inzetbaarheid en continuïteit, kan deze kennis en ervaring binnen het bedrijf behouden worden. Verder is er nog steeds volle openheid over het te voeren beleid richting de OR en het personeel en wordt inspraak serieus genomen.

HAITJEMA VAN 1985 TOT 2020 EN VERDER...

VERANDERENDE MARKT VRAAGT OM NIEUWE ONTWIKKELINGEN

In de jaren tachtig werd Nederland regelmatig geconfronteerd met berichten over ernstige bodemverontreinigingen. Een bekende grote bodemvervuilingsaffaire in Nederland was Lekkerkerk. Een hele nieuwbouwwijk met 300 woningen, bleek gebouwd op sterk verontreinigde grond. Na het ontdekken van de eerste verontreiniging volgden er nog veel meer andere plekken in Nederland met ernstige bodemvervuiling. Voor het saneren van deze plekken was bodemonderzoek en waren er dus ook grondboringen nodig. Daarvoor werd de kennis en expertise van Haitjema ingeschakeld. Later in de 80'er jaren werd energiebesparing een steeds

*Het begin van
de bodemenergietechniek!*

belangrijker vraagstuk. Hiervoor werd onder andere energieopslag een oplossing.

BODEMSANERING

In de periode van de bodemvervuilingsaffaires kwam huidig directeur Ronald Folders in dienst bij Haitjema als projectleider. Hij had milieukunde gestudeerd en was daarmee de aangewezen persoon om de bodemsaneringsprojecten te leiden. Ronald herinnert zich dat hij zijn functie bij Haitjema direct een uitdaging vond. Hij had weliswaar milieukunde gestudeerd maar het boren, met alle techniek die daarbij hoort, was nieuw voor hem. Er werden door Haitjema veel pulsboringen uitgevoerd voor bodemonderzoek bij bijvoorbeeld tankstations, wasserijen, fabrieken en oude vuilstortplaatsen. “Toen ik bij Haitjema in dienst kwam was er al een afdeling sanering die werkte voor een aantal oliemaatschappijen”, vertelt Ronald. “In die tijd kenden we bijvoorbeeld nog geen vloeistofdichte vloeren bij tankstations en kwamen er regelmatig lekkages voor. Wij gingen naar die tankstations om boringen te doen of om systemen te plaatsen om de olie uit de grond te pompen. Het begeleiden van deze

projecten, het zorgen voor de veiligheid van onze mensen en het maken van de afspraken over hoe te handelen als verontreinigingen werden gevonden, was mijn taak. Later werd de sanering van tankstations grootschalig aangepakt door de grote aannemers die deze stations compleet verbouwden.”

BODEMENERGIETECHNIEK

Terwijl bij Haitjema de activiteiten voor bodemsanering geleidelijk afnamen ontstonden er nieuwe ontwikkelingen op het gebied van bodemenergie. Vanaf de jaren negentig werd het besef steeds groter dat we minder fossiele brandstoffen zouden moeten gebruiken en duurzamer om zouden moeten gaan met de beschikbare energie. Tot die tijd werd er voor koeling, over het algemeen, alleen maar water uit de grond gehaald en er niet meer in teruggebracht. Haitjema echter, injecteerde grondwater en rivierwater voor bronbemalingen en drinkwaterleidingbedrijven weer terug in de grond. Samen met adviesbureau Heidemij werd bedacht dat er bij het onttrekken van water aan de bodem of bij het injecteren ervan, ook energie toegevoegd of onttrokken zou kunnen worden. En zo werd het beginsel van de bodemenergietechniek bedacht. Daarbij bracht Haitjema de specifieke kennis van het boren en de technische uitvoering van de techniek in. Het gebruik van bodemenergie is gebaseerd op het feit dat er tijdens de seizoenen sprake is van een energieoverschot. Zo is er warmte-overschot in de zomer en koude-overschot in de winter. Door dit warmte- en koude-overschot in het grondwater en de bodem op te

slaan, kan deze in een later seizoen gebruikt worden voor verwarming of koeling van gebouwen en voor bedrijfsprocessen.

COMBINATIE VAN TECHNIEKEN

Voor de aanleg van bodemenergie-installaties verzorgt Haitjema de detailengineering. “Dat betekent dat we berekenen hoe diep de boorgaten moeten worden, wat voor pompen er in moeten en we berekenen de diameter van de leidingen”, legt Ronald uit. “In grote lijnen ontwerpen, maken en leveren we twee bronnen met verbindend leidingwerk en een techniekruimte met alle regeltechniek. De techniek van het boren is in de loop der jaren niet zoveel veranderd. Wat wel verandert is het regelwerk, de technische componenten en de software er omheen. Daarin vinden enorme ontwikkelingen plaats om bijvoorbeeld ook combinaties mogelijk te maken met andere technieken.” In de beginjaren werd bodemenergie alleen toegepast bij grote kantoren en ziekenhuizen. Daarna volgden universiteiten, scholen en overheidsgebouwen en nog later ook woningbouwprojecten. Tegenwoordig wordt het ook veel gebruikt voor de grote datacenters van bijvoorbeeld Google, Windows en grote banken. Deze hebben heel veel koeling nodig en daarvoor wordt in de winter de koude uit de lucht gehaald en opgeslagen. Om voor de toekomst van het gas af te kunnen en meer duurzaam en circulair energie te gebruiken, voorziet Ronald dat er combinaties van allerlei technieken gemaakt moeten gaan worden. Wat ook betekent dat het bedrijf met andere samenwerkingen te maken gaat krijgen.

SAMENWERKINGEN EN PARTICIPATIES

Een ontwikkelende markt en samenleving vragen steeds weer antwoorden op uitdagingen. Zo ontstond er in 1990 de mogelijkheid het boorbedrijf van R. Haitjema, onderdeel van Rosmark Waterbehandeling, over te nemen. Met de overname van 12 personeelsleden en de materiele activa ontstond de mogelijkheid bij klanten binnen te komen, waar tot dan de deuren gesloten bleven. De ontwikkelingen op de markt van ondergrondse energieopslag brachten Haitjema er op te participeren in een nieuw bedrijf, Combined Resources. Hierin werd samengewerkt met twee advies- en ingenieursbureaus en een installatiebedrijf, om gezamenlijk energieopslagprojecten te ontwikkelen en als turn-key-project in de markt te zetten. In 2008 werd deze samenwerking omgezet naar een internationale participatie in IFTech Ltd., in Engeland. Daarmee werden warmte-koude-opslagprojecten in Engeland ontwikkeld en uitgevoerd. In 1997 bracht Haitjema de sondeercapaciteit in bij Mos Grondmechanica omdat de sondeerafdeling steeds meer vraag ondervond naar advies- en laboratoriumcapaciteit. Hierdoor werd Haitjema mede-aandeelhouder in Mos Grondmechanica, dat een voortzetting was van het bedrijf dat Haitjema in 1985 had willen overnemen. De bij Haitjema beschikbare kennis op het gebied van bodemonderzoek werd ook ingezet bij Mos, tot zelfs in Suriname. In 1998 nam Haitjema de boorafdeling over die onderdeel was van de Rijks Geologische dienst (inmiddels overgenomen door NITG-TNO). Het ging hierbij om overname van het personeel en de gereedschappen. Hierdoor kon Haitjema jarenlang exclusief samenwerken met NITG-TNO, bij de uitbouw van de bodemkartering in Nederland.

GOED OMGAAN MET PERSONEEL

Sinds een aantal jaren ligt bij Haitjema ook sterk de nadruk op de duurzame inzetbaarheid van het personeel. Met andere woorden; hoe boeien en binden we personeel. De dienstverbanden van medewerkers zijn over het algemeen lang, maar het werk op locatie is fysiek best zwaar. Daarom wordt er nadrukkelijk gekeken hoe medewerkers op een goede en gezonde manier tot aan hun pensioen kunnen blijven werken. “Dat betekent dat we bijvoorbeeld met vijftigers in gesprek gaan over waar zij zichzelf over vijf tot tien jaar binnen het bedrijf zien”, legt Ronald uit. “Want op die leeftijd is het nog zinvol en is er vaak nog genoeg motivatie om bij te scholen. Daarnaast kijken we hoe we oudere medewerkers anders in kunnen zetten, waarmee we hun enorme kennis en ervaring binnen het bedrijf kunnen behouden. We proberen op tijd nieuw personeel te werven zodat de oudere generatie zijn kennis aan de nieuwe generatie kan overdragen.” Hoewel Ronald zeker openstaat voor vrouwelijke medewerkers in de buitendienst, werken er anno 2019 alleen vrouwen op het kantoor van Haitjema. Hoe zich dat in de toekomst gaat ontwikkelen blijft nog de vraag. Wel zijn er inmiddels een medewerker uit Syrië en uit Turkije in dienst. “Voor ons is dat nieuw en ik vind het erg mooi om te zien hoe goed ze beiden door de collega’s worden opgenomen. Belangrijk is dat mensen beoordeeld worden om wat ze kunnen en niet op wie of wat ze zijn”, zegt Ronald.

UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

In ruim 120 jaar heeft Haitjema naast veel kennis en ervaring, ook een uitgebreid netwerk van tevreden klanten in binnen- en buitenland opgebouwd. Haitjema mag zich zonder meer specialist noemen op het gebied van bodemenergiesystemen inclusief de bijbehorende installatietechniek, (drink)watervoorziening, geothermie, delfstoffen, bodemonderzoek, booractiviteiten en service & onderhoud. Waar komt het succes van Haitjema in de markt vandaan? Ronald: "Op het gebied van grondboringen zijn we in Nederland de grootste waardoor we veel slagkracht hebben. Daarnaast hebben we goede mensen die met elkaar de schouders er onder willen zetten en we zijn zelfstandig. We zijn niet gekoppeld aan bijvoorbeeld een grote aannemer en die onafhankelijkheid is belangrijk. Maar we zien ook dat de wereld en de markt verandert en dat we op een andere manier met onze klanten om moeten gaan. Met alleen maar hard werken gaan we het in de toekomst niet redden. Daarom geven we momenteel de cursus 'Monteur als ambassadeur'. Want onze monteurs zijn eigenlijk onze vertegenwoordigers. Zij moeten het verschil maken bij de klant zodat we bij ze terug mogen blijven komen. Daarnaast zal het komende jaren steeds belangrijker worden dat we slimme combinaties maken van ons eigen werk met anderen. Dat is een mooie uitdaging!"

VOOR HET ATRIUM GEBOUW
WORDT ONDER MEER GEBRUIK
GEMAAKT VAN WARMTE- EN
KOUDEOPSLAG, AANGEVULD
MET STADSWARMTE.

BOORMEESTERS DOOR DE JAREN HEEN

HARD WERKEN MET HART VOOR DE ZAAK

Bij Haitjema zijn de medewerkers heel belangrijk. Daarom krijgen alle medewerker een goede kans om zich verder te ontwikkelen en door te groeien in zijn of haar functie. Dit in combinatie met uitgebreide aandacht voor duurzame inzetbaarheid en continuïteit, resulteert in lange dienstverbanden. Zo werkte oud-boormeester Rieks Drogts meer dan 40 jaar bij Haitjema en werkt projectleider Bert Timmerman er inmiddels ook al 41 jaar. Zij hebben in die jaren al veel meegemaakt en zien veranderen bij Haitjema.

Een goede kans om je verder te ontwikkelen

BEGONNEN ALS LOOPJONGEN

Bert raakte in zijn jeugdijaren thuis al besmet met het ‘Haitjema-virus’ doordat zijn vader er ook 35 jaar werkte. Niet verwonderlijk dus, dat hij er in 1978 ook begon als hulpje van de boormeester. Inmiddels is hij al elf jaar projectleider bij Haitjema. Rieks Drogts begon in 1970 ook als loopjongen en was in zijn laatste dienstjaren assistent leermeester en zorgde voor een stuk kennisoverdracht aan de jongere medewerkers. Rieks’ dienstjaren bij Haitjema werden onderbroken door zijn militaire dienstplicht. Toen hij daarvan terugkeerde was er in 1975 niet veel werk bij H. Haitjema. Hij besloot daarom om bij de burens R. Haitjema te gaan werken. “R. Haitjema was klein bedrijf, ze hadden maar 1 of 2 boorstellingen en je hoefde er nooit in de kost want ze werkten voornamelijk voor de WMO (Waterleiding Maatschappij Overijssel)”, vertelt Rieks. “Toch ging ik in 1977 weer terug naar H. Haitjema. Hier waren zaken beter geregeld, waren de kansen op blijvend werk groter en je kreeg hier meer mogelijkheden om je te ontwikkelen”, legt hij uit. Uiteindelijk kwamen beide bedrijven in 1990 weer bij elkaar toen H. Haitjema het bedrijf R. Haitjema overnam.

AL JONG NAAR MIDDEN-OOSTEN

Zowel Bert als Rieks werkten in de 'Ballast-Nedam-tijd', begin jaren 80, in het buitenland. Bert in onder andere Koeweit en Indonesië en Rieks in Bahrein en Saoedi Arabië. Ze waren allebei nog maar voor in de twintig, hadden nog niet eerder gevlogen, het contact met thuis verliep via luchtpost of telex en ze moesten wennen aan de cultuurverschillen. "Ik weet nog dat mijn vrouw ooit het tijdschrift Panorama naar me stuurde, maar dat mocht niet. Daar stonden foto's in die daar niet door de beugel konden", lacht Rieks. Zelf hadden ze die tijd niet willen missen want ze vonden het goed voor hun ontwikkeling. Maar hoe was het voor het thuisfront? Bert reageert: "Mijn vrouw zei; 'ik kan je toch niet tegenhouden, dus ga maar'. Zij heeft er nooit moeilijk over gedaan en ik realiseer me dat ik het erg met haar getroffen heb." Rieks vult aan: "Onze vrouwen zijn samen met ons meegegroeid met Haitjema en weten wat het bedrijf en het werk voor ons betekent. Maar het betekende ook dat ik de oudenavond van de basisschool gemist heb. Dat deed mijn vrouw allemaal alleen. De huidige generatie doet dat anders. Die hecht er meer waarde aan om tijd met het gezin door te brengen en dat is ook een goede ontwikkeling."

FINANCIEEL DE NEK UITSTEKEN

De verkoop van Haitjema door Ballast Nedam aan Mos Grondwatertechniek kwam voor Bert en Rieks als donderslag bij heldere hemel. "Dat had niemand aan zien komen", vertelt Bert en hij uit nog zijn frustratie van toen, over het feit dat ze als Haitjema onder Ballast Nedam goed draaiden maar daar zelf niet de vruchten van plukten. "De winst die we maakten ging naar de divisie en uiteindelijk wilden ze ons verkopen." Hij herinnert zich dat al heel snel het idee ontstond om als personeel het bedrijf over te nemen. "Er konden natuurlijk maar een beperkt aantal medewerkers mee en je zou dan ook naar Rotterdam moeten verhuizen. Het was voor ons dus een betere optie om te proberen of we het bedrijf zouden kunnen overnemen." De verzelfstandiging was voor Bert en Rieks een

belangrijk moment in hun jaren bij Haitjema. Zij staken beiden financieel hun nek uit voor het behoud van Haitjema en daarmee voor het behoud van werk. Achteraf gezien pakte dat gelukkig goed uit.

BIJZONDERE PROJECTEN

In de jaren die volgden werkten ze allebei aan een grote verscheidenheid aan projecten. Soms middenin de natuur en dan weer middenin de stad. Bij het boren in een druk stadscentrum was en is het nogal eens schippen met de ruimte. "We staan dan met de stelling op, bij wijze van spreken een postzegel en dan komen er ook nog twee of drie vrachtwagens met elk 30 tot 120 ton grind en klei bij. Dan moet je elke plek benutten en ontstaan er nog wel eens discussies met andere partijen op de bouwplaats" vertelt Rieks die zo nu en dan nog meewerkt met een boorploeg. "Dat zijn lastige omstandigheden om onder te werken. Ik denk dat andere boorbedrijven wel eens denken: 'laat Haitjema die lastige klussen maar maken'. Bij Haitjema lopen ze namelijk nooit weg voor lastige klussen. Zo hebben we ook een boring gedaan voor het kuuroord Nieuweschans. Dat was een boring van 630 meter. Het was een hele lastige klus die maanden geduurd heeft, maar ook hiervoor liep Haitjema niet weg." Al pratende komen er nog verschillende bekende namen voorbij, zoals boringen voor het Rijksmuseum, het Scheepvaartmuseum en de Hermitage. Bert en Rieks blijven er nuchter onder: "Ach ja, wij stonden natuurlijk gewoon buiten te boren." Wel herinnert Bert zich een boorklus op Schiphol. "Wij stonden met onze boorstelling onder de pier en dan zie je twee keer per dag zo'n grote airbus A380 voor je neus staan. Dat was wel imposant, dan voel je je heel klein", lacht hij.

VERANDERENDE ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN

Bert en Rieks hebben door de jaren heen veel zien veranderen, wat zijn de grootste veranderingen? “In de boortechiek is er door de jaren heen niet veel veranderd, maar wel in de arbeidsomstandigheden. Doordat vrijwel alles gemechaniseerd en geautomatiseerd is is het werk fysiek minder zwaar”, vertelt Bert. “Je moet natuurlijk nog wel slepen met slangen, maar hoeft niet meer zoals vroeger zakken zand of grind van 50 kilo te tillen.” Verder blijkt dat het in de kost gaan, door de jaren heen sterk veranderd is. “Vroeger gingen we al in de kost als we in Arnhem aan het werk waren. Je was dan een hele week van huis en in het weekend weer thuis. En in die week belde je één keer met de uitvoerder over hoe het werk verliep en of je ook materiaal nodig had. En je belde ook maar één keer in de week naar huis. Dat kun je nu niet meer voorstellen, we belden of appen nu iedere dag met thuis en de jongere generatie zelfs meerdere keren per dag”, lacht Bert.

VERANDERENDE MENTALITEIT

Terugkijkend concluderen Bert en Rieks dat Haitjema een groot onderdeel van hun leven heeft uitgemaakt en nog steeds doet. “Haitjema en de collega's voelen een beetje als familie. Dat komt enerzijds doordat we in de kost heel veel tijd met collega's doorbrengen en anderzijds ook doordat we de verzelfstandiging hebben meegemaakt. Want door de verzelfstandiging ontstond er een bepaalde saamhorigheid en de wil om hard te werken, om er voor te zorgen dat het goed bleef gaan met het bedrijf. De nieuwe generatie heeft die tijd niet meegemaakt, is opgegroeid in een veranderende maatschappij en ziet dat ook anders”, besluiten ze.

HAITJEMA TERREIN IN HET BEGIN
VAN DE 21STE EEUW.

BOORMEESTERS IN HET BUITENLAND

ERVARINGEN RIJKE EN SOMS EEN ILLUSIE ARMER

In de jaren dat Haitjema onderdeel was van Ballast Nedam waren er verschillende internationale projecten in onder andere het Midden-Oosten en Azië. Zo werden er boringen en bodemonderzoek uitgevoerd voor onder andere de aanleg van een luchthaven in Koeweit, voor de King Fahd causeway tussen Bahrein en Saoedi-Arabië en andere projecten in Jemen en Indonesië. (Oud)boormeesters Gerard Oosting en Ton van Kleef waren hiervoor korte of lange tijd van huis en deden er heel verschillende ervaringen op.

"Ik kwam in allerlei verschillende hotels en pensions en ontmoette de meest vreemde mensen"

VANZELFSPREKEND IN DE KOST

De eerste werkdag van Gerard bij Haitjema was in 1971 en hij is inmiddels met pensioen. Hij herinnert zich dat hij op vrijdagavond solliciteerde bij Henk van Eck en op maandagmorgen al met een boormeester mee ging naar zijn eerste klus in Drogeham, Friesland. "Ik ging gelijk een week in de kost, wat nieuw voor me was. In die tijd was ik al getrouwd en had twee kinderen, maar toch vond ik het nooit een probleem om in de kost te gaan. Tegenwoordig wordt er naar een project in Amsterdam gewoon heen en weer gereden", lacht Gerard. Een paar jaar na Gerard kwam Ton, in 1977 in dienst. Zijn eerste klus was voor de metro in Rotterdam en ook hij ging gelijk een week in de kost. "Ik kwam net uit militaire dienst waardoor ik wel gewend was om langer van huis te zijn, maar door het werk voor Haitjema kwam ik wel weer in een heel andere wereld terecht. Ik kwam in allerlei verschillende hotels en pensions en ontmoette de meest vreemde mensen", herinnert Ton zich.

WATERPUTTEN IN JEMEN

Van de overname door Ballast Nedam in 1978 herinneren Gerard en Ton zich niet zoveel. Zij dachten dat er door de overname meer werk binnen zou komen, maar dat viel uiteindelijk tegen. Wel werd in die tijd Haitjema Internationaal opgericht voor het uitvoeren van projecten in het buitenland. Een van die projecten was het boren van waterputten in Jemen waarvoor Gerard, voor ongeveer 10 weken, naar Jemen vertrok. “Haitjema had er een contract overgenomen van een ander grondboorbedrijf waarvan de machines nog in Jemen stonden. Ik ging er heen als coördinator tussen de boorploeg en een Jemenitisch ministerie. Iedere week hield ik vorderingsstaten bij die ik ter beoordeling naar het ministerie moest brengen. Als ze goedgehumeurd waren, maakten ze tijd voor me en kreeg ik een handtekening. Maar ze lieten me soms ook wel drie keer terugkomen, voordat ik een handtekening kreeg”, vertelt Gerard nog steeds wat verontwaardigd. Het waren moeilijke weken voor hem omdat het project erg ongeorganiseerd verliep, de putten niet werkten en uiteindelijk het leger er bij moest komen om de machines er weg te halen.

GEEN EXIT-VISUM

“Na acht weken zouden er andere machines komen en ik zou naar huis kunnen, maar ze wilden me geen exit-visum geven, wat ik ook probeerde. Uiteindelijk hebben ze vanuit Haitjema een telex gestuurd dat mijn vader ernstig ziek zou zijn en dat ik daarom naar huis moest komen. En zo ben ik toch het land uit gekomen”, vertelt Gerard. Hij herinnert zich deze periode als ‘een zwarte bladzijde’ uit zijn tijd bij Haitjema. De arbeidsomstandigheden in Jemen waren slecht, er waren gewelddadige conflicten in het land en het feit dat ze hem niet wilde laten gaan voelde bedreigend voor hem. Het vond het een hele ervaring, maar terug naar Jemen wil hij nooit meer. Hoe was dat voor zijn thuisfront? “Mijn vrouw was helemaal niet blij met de situatie. Contact met thuis was alleen mogelijk via telex, dus dat was maar mondjesmaat en je kon elkaar niet veel vertellen. Dat maakte het ook wel tot een pittige periode.”

BOREN IN BAHREIN

Voor Ton verliepen de internationale projecten heel anders. Hij werkte van 1981 tot ongeveer 1984 aan de King Fahd causeway, een brugverbinding tussen Bahrein en Saoedi-Arabië, die gebouwd werd door Ballast Nedam. “We moesten hiervoor hele grote gaten, met een diameter van 4 tot 5 meter en een diepte van 40 meter boren. Daar werden dan de pijlers, die prefab aan wal waren gebouwd, in geplaatst. We boorden die gaten steeds twee aan twee”, vertelt hij nog steeds enthousiast over het project. In tegenstelling tot Gerard, waren de woon- en leefomstandigheden voor Ton goed voor elkaar. “Ballast Nedam was een grote bouwer die daar zijn eigen compound had. Ik woonde met drie anderen in een grote villa met 4 appartementen en een gemeenschappelijke ruimte. Het was er schoon en de koelkast was altijd goed gevuld.”

GOEDE TIJD GEHAD

Samen met zijn twee Haitjema-collega's werkten ze in een schema waarin ze acht weken werkten en dan vier weken vrij waren. Ook zij hadden weinig contact met het thuisfront. Ton belde ongeveer één keer in de twee weken naar huis om te laten weten dat het goed met hem ging.

Zijn getrouwde collega's hielden het na ongeveer een jaar Bahrein voor gezien. Ton was vrijgezel, en hoewel hij tot die tijd niet meer dan Twente had gezien, had hij het in Bahrein naar de zin. Hij bleef er ongeveer drie jaar. Op de vraag wat hij vond van die tijd antwoordde hij dan ook direct: “wanneer kan ik er weer naar toe?”.

OVERVLIEGENDE GEVECHTSVLIEGTUIGEN

Spannender dan Bahrein was voor Ton het werk in Koeweit. “Wij stonden in de woestijn boringen te doen toen de Iran-Irakoorlog uitbrak. Terwijl we aan het werk waren vlogen de Iraanse gevechtsvliegtuigen over. Op het moment zelf hadden we niet eens in de gaten dat het gevechtsvliegtuigen waren en dat de situatie goed mis was. Dat hoorden we later pas, toen we weer in ons hotel waren. We hebben er daarna nog even gewerkt en zijn toen naar huis gegaan. De medewerkers van Ballast Nedam bleven er wel.” Ton heeft naar eigen zeggen veel geleerd van zijn tijd in het Midden-Oosten. “Je was er op jezelf aangewezen waardoor je leerde zelfstandig en creatief te zijn”, legt hij uit.

WATERPUTTEN IN GAMBIA

In 2007 kreeg Haitjema opdracht voor het boren van, in totaal zesentwintig waterputten en waarnemingsputten in Gambia. Het benodigde boormaterieel en alle materialen werden per schip aangevoerd. Boormeester, Gerard Blekkenhorst was de verantwoordelijke boorder die samen met vier man lokaal personeel, het werk uitvoerde. Binnen een maand of acht werd de hele klus geklaard. De dagelijkse begeleiding van het project werd gedaan door oud werknemer/boormeester, Jan Klinge, die destijds in Gambia woonde. Al met al was het een hele ervaring, vooral omdat Haitjema al vele jaren niet meer aanwezig en betrokken was in het buitenland.

ZE LATEN JE NOOIT VALLEN

Zowel Gerard als Ton hebben meer dan veertig jaar bij Haitjema gewerkt. Zij maakten door de jaren heen veel mee tijdens hun werk, zagen het bedrijf veranderen en generaties gaan en komen. Wat betekent Haitjema voor ze? “Je mag van mij niets verkeers over Haitjema zeggen”, reageert Gerard direct. “In 2003 kreeg ik een heel ernstig hartinfarct waardoor ik drie-en-een-halve maand in het ziekenhuis heb gelegen. Toen ik weer een beetje opgekrabbeld was hebben ze me van Haitjema niet laten vallen. Er werd voor halve dagen een baan voor me gecreëerd op kantoor en daar heb ik tot mijn pensioen kunnen werken. Dat is typisch Haitjema, ze laten je nooit vallen”, klinkt het beslist.

VOELT ALS FAMILIE

Ook Ton voelt zich erg betrokken bij het bedrijf. “Het is geen familie, maar je hoort wel bij ze zoals bij een familie”, legt hij uit. “Maar die betrokkenheid is er vooral bij de oudere generatie. Zeker in de jaren 80 waren we meer vrienden dan collega's van elkaar en werd alles altijd in overleg gedaan. We hadden de verzelfstandiging meegemaakt en het was vanzelfsprekend om een stapje extra te doen voor het bedrijf. Die betrokkenheid mis ik bij de jongere generatie een beetje. Ik hoop op 1 januari 2021 met pensioen te gaan, maar heb hier altijd met heel veel plezier gewerkt”, besluit hij.

MEDEZEGGENSCHAP BINNEN HAITJEMA

ONDERNEMINGSRAAD, STICHTING HAITJEMA EN PERSONEELSVENERENIGING

Wat betreft medezeggenschap en inspraak van het personeel, was en is Haitjema een voorloper en een bedrijf met een bijzondere organisatiestructuur. Dat heeft door de jaren heen geresulteerd in lange dienstverbanden en een enorme betrokkenheid van het personeel bij het bedrijf.

Haitjema kent een zeer goed en vooruitstrevend personeelsbeleid

MEDEZEGGENSCHAP

Al eind jaren 60 was er binnen Haitjema behoefte aan inspraak van het personeel over verschillende zaken die betrekking hadden op de werkomstandigheden. Daarom werd een medezeggenschapsraad 'De Kern' opgericht die periodiek overleg had met de directie. Na een wijziging in de Wet op de ondernemingsraden, werd in 1973 bij Haitjema een ondernemingsraad opgericht, die voldeed aan de wettelijke eisen. Daarmee was Haitjema het eerste bedrijf in de branche met een OR. Deze functioneerde goed en er werden regelmatig cursussen gegeven om de OR-leden klaar te stomen voor hun wettelijke taken. Sinds de verzelfstandiging in 1985 kent Haitjema een zeer goed en vooruitstrevend personeelsbeleid. Het bedrijf werd in dat jaar overgenomen door het personeel dat nog steeds eigenaar is van het bedrijf en is vertegenwoordigd in het Stichtingsbestuur van de Stichting Haitjema. Personeel of derden hebben be-

wust geen financiële belangen, om te voorkomen dat er op de werkvloer onmogelijke verhoudingen ontstaan door verschil in zeggenschap binnen het bedrijf. Deze organisatiestructuur is een goede waarborg voor een uitstekende belangenbehartiging van het (oud-)personeel. Sinds de verzelfstandiging is groei van het bedrijf geen doelstelling op zich. De filosofie bestaat vooral uit het behouden van continuïteit zodat het personeel werk blijft houden en het daarnaast blijven leveren van kwaliteit aan zowel klanten als personeel. Dit vertaalt zich binnen het bedrijf in ruime mogelijkheden voor persoonlijke ontplooiing en opleiding, in een open en betrouwbare cultuur en oog voor veiligheid, welzijn en welbevinden van personeel en oud-personeel.

PERSONEELSVERTEGENWOORDIGING

De eerdere directie had soms moeite met leden die hun rol als OR-lid moesten vervullen, maar die in de organisatie ook een andere rol hadden. Henk van Eck herinnert zich de dilemma's van de toenmalige directie, om de verschillende rollen uit elkaar te houden. Oud-boormeester Rieks Drogts herkent het lastige van die dubbele rol. Hij was jarenlang zowel lid van de ondernemingsraad als van het stichtingsbestuur. "Ik hoorde in het stichtingsbestuur zaken die ik vervolgens niet mocht meenemen in de OR", legt hij uit. Wat was zijn eigen motivatie om lid te worden van de OR? "Je zat dicht bij het vuur en hoorde en zag meer van wat er speelde binnen het bedrijf. Daar was ik wel nieuwsgierig naar", reageert Rieks. "Maar ook het opkomen voor het personeel vond ik belangrijk. Er werden toch best veel dingen voor de achterban bepaald in de ondernemingsraad. Maar daarbij was het wel eens lastig dat er in de bus met collega's onderweg, van alles werd geroepen, maar dat ze vervolgens stil bleven in de vergaderingen. Als OR deden we altijd ons best om onderwerpen goed uit te leggen aan en te bespreken met het personeel. Zo organiseerden we bijvoorbeeld avonden om het loonstrookje uit te leggen." Ondanks de goede rol die ze speelden was vanuit de medewerkers niet veel animo om in de ondernemingsraad te zitten. "Het waren meestal wel dezelfde personen die er in zaten. Dus als je er eenmaal in zat, kwam je er niet meer uit", lacht Rieks.

PERSONEELSVENIGING HAITJEMA

Al sinds decennia kent Haitjema een eigen personeelsvereniging waarvan projectleider Bert Timmerman ruim 16 jaar voorzitter was. Er werd door de jaren heen van alles georganiseerd zoals bijvoorbeeld van een jaarlijkse feestavond, een avondje karten, klootschieten of een fietstocht voor oud-werknemers. En natuurlijk niet te vergeten de Sinterklaasviering voor kinderen tot 12 jaar. Ook in de personeelsvereniging is te merken dat de tijden veranderen. "Vroeger kochten we vanuit de PV zelf de Sinterklaascadeautjes in de speelgoedwinkel in het dorp en thuis pakten wij die samen in. En voor een feest of nieuwjaarsreceptie stonden we zelf uren in de keuken om hapjes te maken en naderhand de glazen weer af te wassen" herinnert Bert zich. "De speelgoedwinkel in ons dorp is speciaal voor de PV 1 avond extra open. Bianca zoekt samen met de eigenaar van de winkel de cadeautjes in de winkel op en Margreet pakt de cadeautjes samen met een medewerker in en voorziet deze van namen. De cateraar zorgt voor de hapjes en de drankjes. Daarmee wil ik niet zeggen dat vroeger alles beter was hoor, maar tijden veranderen."

HAITJEMA TECHNIEK

RUIM 120 JAAR SPECIALIST IN BOORTECHNIEK

*Grondboringen nog altijd
de kernactiviteit!*

Begin 1900 was het Marten Haitjema die begon met het uitvoeren van grondboringen en tot op de dag van vandaag is dit nog steeds de kernactiviteit van Haitjema. In eerste instantie alleen voor het winnen van grondwater, maar in de loop van de jaren zijn er veel andere toepassingen bij gekomen. Door deze nieuwe toepassingsgebieden en de technologische ontwikkelingen, heeft ook de boortechneik een hele ontwikkeling doorgemaakt.

PULSBOREN

De boortechneik die Marten Haitjema uitvoerde, was het pulsboren en dit was tot de jaren zestig de meest gangbare boortechneik. Bij pulsboren wordt gewerkt met verbuisde boorgaten waarbij het boorgat gevormd wordt door middel van een steunbuis, en de grond wordt verwijderd door middel van pulsen. Om dieper te kunnen boren wordt er een nieuwe steunbuis met een kleinere diameter aangebracht om verder mee te boren. Dit wordt 'vertoeren' genoemd. In de tijd van Marten Haitjema was pulsboren erg zwaar lichamelijk werk. Oude foto's tonen een lier, een driepoot, veel boorbuizen en een stel hardwerkende mannen. Door de jaren heen zijn betere hydraulische lieren en vijzels ontwikkeld. Desondanks blijft pulsboren nog steeds zwaar werk en het boren gaat langzaam, vooral bij diepere boorgaten.

SPUIT- EN ZUIGBOREN

Begin jaren zestig werden boortechnieken uit de olie-industrie overgenomen en kwam spuitboren en zuigboren, met roterende boorbeitels tot ontwikkeling. Met deze boortechnieken is het mogelijk om onverbuisde boorgaten te boren. Het boorgat blijft open staan door de overdruk van het werkwater (spoeling) in het boorgat. Door de ontwikkeling van hydraulisch aangedreven topdrive's (spoelkoppen) en het gebruik van vrachtauto's ontstonden de mobiele boorinstallaties, zoals die tegenwoordig nog steeds gebruikt worden. Met behulp van de luchtliftechniek kunnen met deze vorm van zuigboren, boorgaten met een grote diameter en een diepte tot ruim 700 meter gerealiseerd worden.

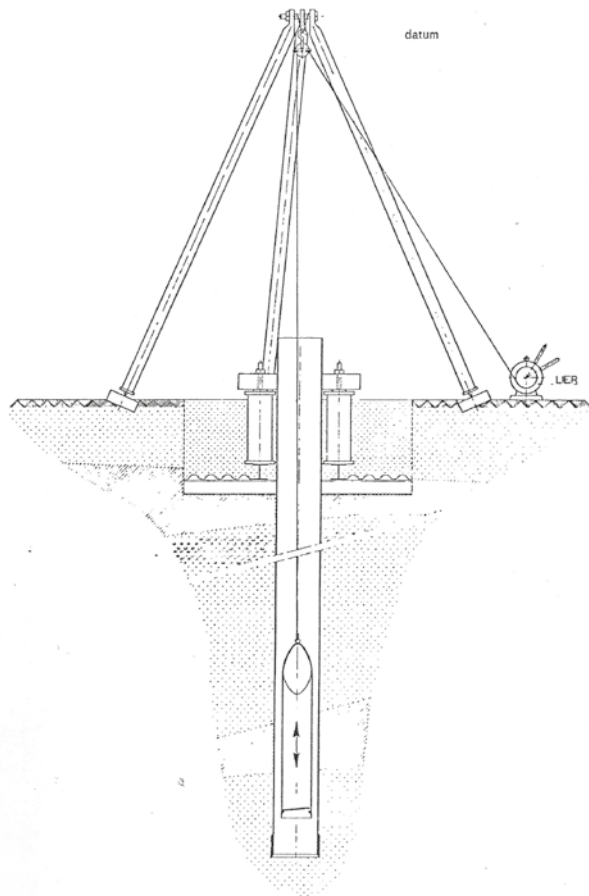

TOEPASSINGSGEBIEDEN

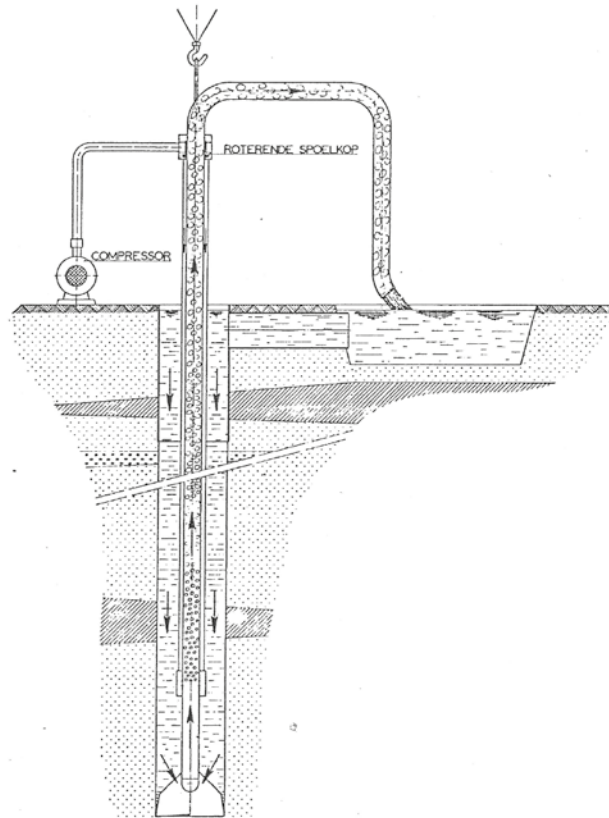
De booractiviteiten begonnen met het boren, ook wel slaan genoemd, van drinkwaterputten voor particulieren en gemeenten. Maar door de jaren heen bleken de grondboringen en waterputten voor veel meer toepassingsgebieden geschikt te zijn. In min of meer chronologische volgorde zetten we de belangrijkste toepassingen op een rij:

- Grondwaterwinning voor drinkwater – voor waterleidingbedrijven.
- Grondwaterwinning voor proces- en koelwater – voor melkfabrieken en industrie.
- Bluswaterputten.
- Verkenningsboringen voor onderzoek naar bodemopbouw en het plaatsen van peilfilters (grondwaterkwaliteit /stijghoogte).
- Bronbemaling voor grote civieltechnische werken zoals tunnels en later ook rioolwaterzuiveringen.
Hierbij kwam ook retourbemaling tot ontwikkeling om zettingen en/of lozing van zout grondwater te voorkomen.
- Boringen ten behoeve van milieuonderzoek en bodemsanering (na 1980 Lekkerkerk). Om dit werk te kunnen uitvoeren werden een aantal mobiele pulsboorinstallaties aangeschaft. Deze kwamen in 2002 nog goed van pas bij onderzoek naar grindvoorkomens langs de Maas, in het kader van 'ruimte voor de rivier'.
- Steenkoolboringen. Diepe verkenningsboringen met gekerde grondmonsters voor onderzoek naar steenkoollagen en mogelijke locaties voor ondergrondse steenkoolvergassing.
- Infiltratieputten.
- Plaatsen van diepe casings.
- Bronnen voor warmte-koudeopslag-projecten.

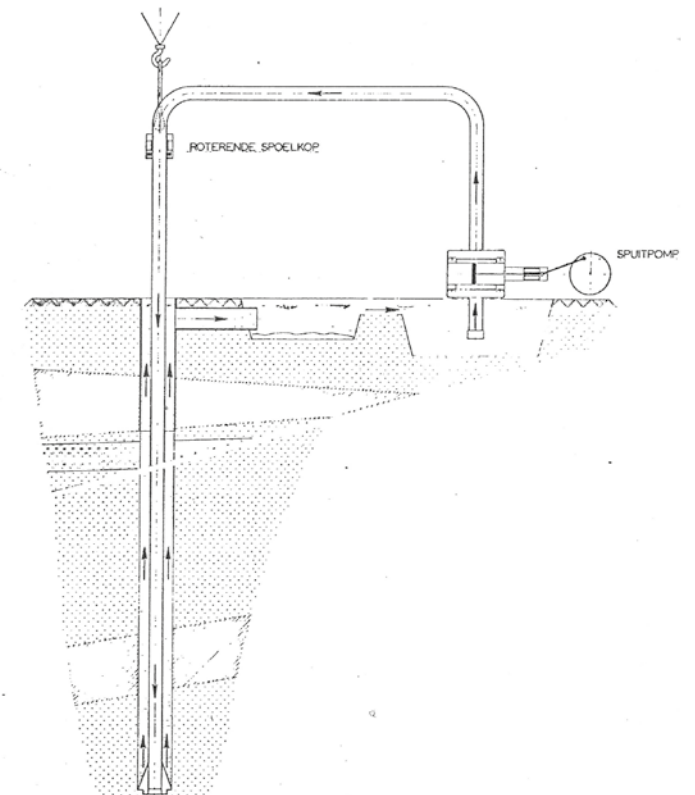

PULSBOREN

ZUIGBOREN MET LUCHTLIFTEN

SPUITBOREN

ONTWIKKELING VAN BODEMENERGIESYSTEMEN/ WARMTE-KOUDEOPSLAG (WKO)

Al vroeg wordt grondwater gebruikt voor koeling van zowel processen als gebouwen. In eerste instantie werd het water na gebruik, geloosd op het oppervlaktewater maar dit is vooral bij zout grondwater niet gewenst. Daarom werd een begin gemaakt met het retourneren van het opgewarmde koelwater in de bodem, via een bron. Voldoende afstand en de natuurlijke grondwaterstroming zorgden voor duurzame afvoer van de warmte. Begin jaren negentig werden we er ons in Nederland steeds meer van bewust dat we zuinig met onze energievoorraad om moeten gaan. Een manier om duurzaam om te gaan met energie is het opslaan van warmte of koude in de bodem. Het gebruik van bodemenergie is gebaseerd op het feit dat er tijdens de seizoenen sprake is van een energieoverschot. Het warmteoverschot uit de zomer en het koude-overschot uit de winter wordt in het grondwater en de bodem opgeslagen, om later te gebruiken voor verwarming of koeling van gebouwen en voor bedrijfsprocessen.

Bij warmte-koudeopslag wordt het warmte-overschot in de zomer opgeslagen rond de warme bron en in de winter opgepompt voor verwarming. Het afgekoelde water wordt via de koude bron weer teruggebracht in de bodem. Dit idee van seizoenopslag van energie in de bodem werd in Nederland geïntroduceerd door het adviesbureau Heidemij en vanaf 1989 door IF Technology.

Het kantoorgebouw van Brederode te Bunnik (1984) en, na de verzelfstandiging, het kantoor van de Perscombinatie aan de Wibautstraat in Amsterdam waren de eerste WKO-projecten die door Haitjema gerealiseerd werden. Hoewel het niet gelijk storm liep met de bodemenergieprojecten was dit wel het begin van een toepassing die nu voor Haitjema de belangrijkste markt is.

WERKPLAATS EN MATERIEEL

Toen in begin van de 60'er jaren de zuigboor-/luchtlifttechniek werd ontwikkeld, werden bij Haitjema al snel mobiele boorstellingen gebouwd. Als vrachtwagens werden hiervoor tweedehands Reo's, (Amerikaanse legertrucks), gebruikt. Ook voor de grote bronbemaalingsprojecten werden begin jaren 70 een aantal mobiele spuitboorstellingen gebouwd. In deze periode werkten er wel zo'n 40 man in de werkplaats en de toen nog aanwezige garage. Ook een eigen tankstation op het voorterrein ontbrak niet. In de Ballast-Nedamperiode (1978 – 1984) werden een aantal boorstellingen vernieuwd en werd ook een grote boorstelling, de HL 1000, aangeschaft die tot 1.000 m diepte zou kunnen (spuit-)boren.

ONTWIKKELINGEN IN DE BOORBUIZEN

In de werkplaats werden in eigen beheer zowel allerhande hulpmiddelen voor het uitvoeren van boringen gemaakt, als ook de boorbuizen ten behoeve van het luchtliften. De eerste boorbuizen werden gemaakt met luchtleidingen en flensverbindingen, maar later werden dat draadverbindingen. Door deze ontwikkelingen konden de boorbuizen veel sneller in- en uitgebouwd worden. De draadkoppen werden later extern geleverd (Machinefabriek Tuin B.V. uit Dedemsvaart). Omdat de verbindingen of luchtleidingen te vaak beschadigd raakten, waardoor er 'lucht in de put' kwam en het boorgat soms instortte, werd er met succes een nieuwe verbeterde draadverbinding ontwikkeld en ingevoerd. Voor het onderhoud en de revisie van onderwaterpompen is in de werkplaats een testfaciliteit aanwezig.

NIEUWE WERKPLAATS EN RVS-AFDELING

In 1990 werd er een nieuwe werkplaats gebouwd. Gelijktijdig werd de garage gesloopt en kwam er ruimte voor een eigen RVS-afdeling, die heel belangrijk is gebleken voor het efficiënt uitvoeren van WKO-projecten. Na de verzelfstandiging zijn er in de werkplaats, naast alle normale werkzaamheden, ook een aantal grote boorstellingen in eigen beheer gebouwd; de HL 501, HL500, HL1001 en de HL502. Verder zijn er door de jaren heen heel veel verbeteringen doorgevoerd in het handelen van de boorbuizen en verzwaarstangen, waardoor de arbeidsomstandigheden rond de boorstelling zijn verbeterd.

1985

1985

Bron voor kuurcentrum Nieuweschans, diepte ca. 600 m.

1987

1987

Project hoge-temperatuuropslag Rijksuniversiteit Utrecht, diepte van 200 – 270 m. Een WKO-opslagsysteem met opslagtemperatuur van 90° C in de warme bron en 50° C in de koude bron.

1988

1988

Diepe verkenningsboring Hamrik, diepte tot 600 m. Door verwarring over de locatie en een moeizaam laatste traject in de klei, werd de einddiepte op 2e Kerstdag bereikt.

1998

1998

Plaatsen van geofoons in boringen, voor onderzoek naar aardbevingen bij gasvelden, diepte ca. 450 m.

2000

2000 en 2007

Plaatsen van een casing bij Shell in Rijswijk voor een testfaciliteit, diepte tot 430 m.

2002

2002

Boring in Harlingen voor de Top-Hole van Bas-3, diepte tot 450 m. Dit was onze eerste gedeveierde boring tot ca. 400 op einddiepte, met een casing in combinatie met luchtliftboren. Helaas kreeg dit geen vervolg.

2007

2002

Grootste Nederlandse WKO-project voor de gebouwen van de TU-Eindhoven. Systeem met 2 ringleidingen en totaal 32 bronnen. Maximaal grondwaterdebiet bedraagt 2000 m³/uur.

BIJZONDERE PROJECTEN DOOR DE JAREN HEEN

Haitjema heeft altijd ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen waarbij boringen een rol spelen. Vooral diepe boringen zijn voor ons techneuten altijd een mooie uitdaging. Doordat Haitjema altijd gericht is op het aandragen van oplossingen voor de problemen van opdrachtgever en voortdurend op zoek is naar nieuwe uitdagingen, zijn er door de jaren heen verschillende bijzondere projecten uitgevoerd.

IN DIENST - UIT DIENST

WERKNEMERS, COMMISSARISSEN EN STICHTINGSBESTUURDERS

BEN AARTS

3/1/71 tot 11/22/05

BAS VAN AGGELEN

01/06/2006 tot 11/08/2017

ILIAS AKHRIF

2/2/15 tot 2/29/16

DEIA ALSBAG

03/09/2018 tot heden

ERWIN AUFDERHAAR

05/11/2007 tot heden

SEINE AUFDERHAAR

24/10/1985 tot heden

MIES BAAS

6/2/58 tot 12/11/90

REIN BAAS

5/11/64 tot 8/1/94

HENJA BAKKENES

11/1/84 tot 11/19/91

GERRIT VAN DE BELD

8/13/62 tot 8/30/96

WIBO VAN DE BELD

02/06/1980 tot heden

LEO VAN DE BERGH

1998 tot 2012

DENNIS BISSCHOP

2/1/13 tot 3/1/16

GERARD BLEKKENHORST

27/11/1984 tot heden

ROBIN BLIK

12/08/2015 tot heden

ESTHER BLOEMBERG

07/01/2019 tot heden

MARCO BOESSENKOOL

1/3/11 tot 7/1/11

KARL BONEN

3/5/07 tot 4/13/07

MARCEL BONTHUIS

4/1/90 tot 1/1/91

SEINE BOOIJ

01/01/1988 tot heden

RINKE BOSMAN

01/10/1997 tot heden

JORAN BOTTER

3/4/13 tot 9/9/16

JORAN BOTTER

25/09/2017 tot heden

ERNOLD BOXMA

8/4/08 tot 7/31/09

PATRICK BRAKER

11/10/2010 tot heden

PIET VAN BREE

1/1/79 tot 8/29/08

HANK BREUKELMAN

9/20/93 tot 3/25/94

RICHARD BREUKELMAN

10/23/95 tot 6/12/98

EPPIE BROUWER

6/7/60 tot 6/29/90

DIRK BROUWER

1985 tot 12/31/08

BERT BRUINS

4/12/76 tot 9/1/05

BEREND BULT

4/1/56 tot 10/1/85

JACOB BUREMA

2/26/96 tot 3/11/96

ALBERT BUURMA

1/23/78 tot 9/1/86

FABIAN DE BOER - OTTEN

2/2/15 tot 8/29/16

BERTUS VAN DIJK

10/8/62 tot 8/1/94

HERMAN DIJK

11/18/63 tot 1/1/95

JAN VAN DIJK

10/3/85 tot 1/25/91

RUUD VAN DIJK

2/3/97 tot 5/3/97

RICHARD VAN DIJK

12/06/1989 tot heden

JOHNNY DORMAN

16/09/1993 tot heden

JOHAN DOZEMAN

6/13/62 tot 12/1/99

JOHAN DOZEMAN

2001 tot 6/17/11

BERT DRAAIJER

23/05/2016 tot heden

STEVEN DROGT

8/18/83 tot 10/21/02

RIEKS DROGT

5/30/77 tot 12/31/15

LINDA DROGT

05/09/2011 tot heden

EGBERT DUINKERKEN

9/9/91 tot 11/27/92

CHRIS DUSSEL

11/12/84 tot 9/1/85

CHRIS DUSSEL

4/1/87 tot 8/31/95

FRANK ECK

2/28/90 tot 10/19/90

FRANK VAN ECK

9/3/07 tot 12/22/07

HENK VAN ECK

2/1/81 tot 8/31/09

HENK VAN ECK

01/01/2010 tot 01/06/2018

GERRIT ELHORST

10/3/85 tot 12/1/07

RICHARD EMMENS

01/07/2007 tot heden

JOHN EMMENS

03/02/1997 tot heden

ARON EMMENS

1/6/20 tot heden

ALFRED ESTER

23/10/1995 tot heden

MARTIN EVERTS

10/19/11 tot 7/16/17

HARM TOT FICTORIE

3/21/77 tot 10/1/92

JULA FLORIAN

1985 tot 2003

RONALD FOLDERS

02/01/1989 tot heden

DANIEL GEERTMAN

11/2/09 tot 10/8/10

JOOP GEURTS

1960 tot 1996

JOOP GIJSSEL

9/14/59 tot 9/1/94

ARJAN DE GRAAF

04/03/2019 tot heden

LEO HAARMEIJER

8/30/71 tot 8/29/14

BOB HAGEMAN

1985 tot 1998

WILLIAM HEIMERIKS

04/04/2011 tot heden

AREND HEIN

03/12/2018 tot heden

SONJA HEMME

6/3/02 tot 2/23/07

JOS HENDERICKX

02/11/1998 tot 28/06/2019

HERMAN HENDRIKS

3/19/73 tot 5/1/95

WIM VAN DE HEUVEL

5/1/91 tot 4/19/96

JEROEN HOEKSTRA

01/09/2017 tot heden

ALBERT TEN HOEVE
01/07/1996 tot heden

EMMY HOLLANDER
17/06/2011 tot heden

WILLEM HOLLANDER
4/28/81 tot 8/16/13

ALFRED HOLTVOORT
04/02/2008 tot heden

ANDRIES HUISKES
21/10/2019 tot heden

WILFRED HUIZINGA
10/1/88 tot 9/1/90

PASCAL HULSHOF
11/16/09 tot 12/31/14

GUUS IJZEREËF
9/29/97 tot 6/30/11

DENNIS JANNINK
06/06/2017 tot heden

EUGENE JANSEN
10/29/07 tot 12/19/08

GERT JOLING
05/07/2010 tot heden

GERBEN DE JONG
01/02/2016 tot heden

ROLF DE JONG
1997 tot 2001

BIANCA JONKER
07/08/1990 tot heden

FREDDY JONKMAN
5/31/10 tot 11/30/10

JELLE JOUWSMA
4/6/09 tot 1/3/10

PIET JOUWSMA
13/02/1991 tot heden

JELLE JOUWSMA
4/4/09 tot 7/24/10

JELLE VAN DER KAMP
8/21/61 tot 5/31/96

GERJON VAN DER KAMP
31/10/1988 tot heden

EDDY KAMPMAN
8/30/89 tot 10/19/90

MURAT KARTAL
04/03/2019 tot heden

RONNIE KERSSIES
4/19/93 tot 3/25/94

ERIK VAN KEULEN
9/13/93 tot 3/25/94

JEFFREY KISJES
9/22/03 tot 4/30/10

TONNIE VAN KLEEF
30/05/1988 tot heden

GERBEN KLEIN
6/24/96 tot 12/2/06

ROEL KLEINE
3/22/10 tot 1/1/16

ERIK KLEINE
01/12/2008 tot heden

HENK KNEVELBAARD
9/1/07 tot 4/21/09

JAN KNOL
6/13/60 tot 12/31/99

GERARD KNOL
9/18/86 tot 12/31/13

EDWIN KOGELMAN
11/03/1996 tot heden

JOOP KOOT
10/1/71 tot 3/31/09

ARIE KRAA
4/7/14 tot 4/6/15

BENJO KRAGT
19/04/1993 tot heden

BRAM KREMER
04/09/2017 tot heden

HENDRIK KRUGER
9/11/61 tot 4/1/88

LEO HAARMEIJER
8/30/71 tot 8/29/14

GERRIT LAMBERINK
5/1/67 tot 1/31/08

MARCEL LAMBERINK
04/10/2010 tot heden

BEN LEEMGRAVEN
6/17/96 tot 6/28/96

HENK LENTERS
05/10/1987 tot heden

JAN VAN LENTHE
1/6/92 tot 9/18/92

WOUTER LOOTS
1/4/16 tot 1/30/17

WOUTER LOOTS
04/01/2016 tot 31/01/2017

ROBIN LUGIES
26/09/2011 tot heden

HENDRIK MAAT
4/23/90 tot 10/31/90

MARK MAKKINGA

25/06/2007 tot heden

JAN VAN MARLE

4/23/90 tot 12/31/90

KIM MIJNHEER-GRUPPEN

09/01/2018 tot heden

RONALD MOES

1/6/20 tot heden

JAN MULDER

3/18/85 tot 10/1/85

HENK NABER

03/07/1995 tot heden

ANNE NIEUWAAL

1/1/86 tot 9/30/09

ANNE NIEUWAAL

01/07/2012 tot 12/31/19

HENK NIJBOER

04/03/1991 tot heden

SANDER NIJMAN

25/02/2019 tot heden

RICHARD OLT Hof

05/09/2011 tot heden

MARGREET OORDT

01/04/2008 tot heden

NICK VAN OOSTEN

20/08/2012 tot heden

GERARD OOSTING

11/25/85 tot 12/30/11

EGBERT OPPENHUIZEN

6/24/96 tot 12/31/96

ARJAN OTTER

13/08/2007 tot heden

ROELOF PASTOOR

10/22/84 tot 9/1/85

ROELOF PASTOOR

3/16/87 tot 11/6/87

COR VAN DE PEPPEL

6/26/61 tot 12/1/97

ERIK VAN DE PEPPEL

04/09/1989 tot heden

PETER PIEPER

10/14/03 tot 11/5/08

GERRIT PIJLSTRA

1/28/80 tot 2/28/14

PETER PLAS

8/28/89 tot 10/19/90

KLAAS PLATENKAMP

11/1/93 tot 10/1/96

HENK POT

5/1/87 tot 6/1/87

REMCO POULS

20/05/2019 tot 08/09/2019

HAROLD POULS

21/09/2009 tot heden

KEVIN POUWELS

25/06/2018 tot 20/07/2018

KEVINPOUWELS

04/09/2017 tot 15/06/2018

GERRIT PRENGER

4/28/80 tot 5/31/91

KOR REININK

04/02/2002 tot heden

NIELS ROBAT

01/09/2008 tot heden

ALFRED ROO

09/01/2017 tot 03/03/2017

HANS ROOZENDAAL

10/24/66 tot 12/31/12

CAROLINE ROZE-BROUWER

04/10/1993 tot heden

ROEL SCHALEN

4/22/74 tot 1/31/96

CHRIS TOT SCHEPER

4/10/12 tot 10/29/13

HENK SCHIPPER

4/23/90 tot 5/1/92

MARTIJN SCHIPPER

3/11/96 tot 8/19/00

LOU SCHIPPER

2/24/69 tot 11/1/01

HANS SCHIPPER

6/13/66 tot 7/1/06

ARJAN SCHOTTERT

6/21/99 tot 6/16/03

ALARD SCHOUTEN

07/09/1993 tot heden

ANDRE SCHREUR

17/09/1991 tot heden

MARCO SCHULTING

12/6/93 tot 10/14/96

JAN SCHUURMAN

8/22/66 tot 10/1/04

HAN SCHWIETERS

26/04/1993 tot heden

SANDER SEVERINS

1/19/09 tot 7/17/09

ERIK SLENDEBROEK

9/27/93 tot 2/24/95

NIEK VAN DER SLUIS

04/03/2013 tot heden

ROB SMIET

16/08/2018 tot heden

BERNARD SMIT

1/25/60 tot 3/1/94

JAN SNEL

8/21/74 tot 6/23/93

AART SNIJDERS

2006 tot 31-6-2012

PIET SNOIJER

10/29/58 tot 11/1/87

ANTON SOPPE

12/11/73 tot 10/1/03

GERT-JAN STAAL

07/04/2014 tot heden

THEO STARKE

13/09/1993 tot heden

ANDRE STEEGS

2/20/67 tot 11/22/05

HERMAN STRAMPEL

9/15/86 tot 1/1/87

HERMAN STRAMPEL

5/1/88 tot 10/1/89

JEANETTE STRAMPEL-TALSMAN

04/08/1980 tot heden

RONNIE STREPPEL

10/1/08 tot 1/6/12

ARNOLD TAKENS

5/3/10 tot 2/12/16

ROBERT TE GUSSINKLO OHMANN

02/01/2017 tot heden

AREND THALEN

8/7/61 tot 9/9/93

HENDRIK TIMMERMAN

1/28/57 tot 1/1/89

BERT TIMMERMAN

11/04/1978 tot heden

JAN TUIN

26/09/1988 tot heden

MARCOTUITEL

10/04/2017 tot 30/11/2017

KLAAS-JAN VAN DER VEEN

01/03/2013 tot heden

JORRIT VAN DE VELDE

08/10/2018 tot heden

GERBEN VELTHUIS

03/12/2018 tot 2/1/20

MARTIN VLAK

29/08/2016 tot heden

JAAP VOGEL

9/4/55 tot 6/28/96

ERIK DE VOGEL

26/09/1988 tot heden

KLAAS VOGELZANG

8/28/61 tot 12/1/99

JAN VONK

4/2/90 tot 10/17/99

HARALD VOS

08/04/2013 tot 28/02/2018

GERWIN DE VREE

8/29/11 tot 10/23/12

WILLEM HOLLANDER

4/28/81 tot 12/31/13

HANS WATERINK

19/03/2007 tot heden

HERWIN WATERINK

7/1/96 tot 11/16/17

GERARD WESSEL

30/08/2010 tot heden

EP WESTERHOF

4/23/90 tot 5/1/94

ARIE WINKEL

6/17/96 tot 9/30/00

HILDA WINTERS-GANZEBOER

1/1/75 tot 7/1/02

GERT WOLTERS

8/11/09 tot 9/22/11

AKKE WOLTHUIS

9/1/10 tot onbekend

NIELS WOLTING

13/08/2007 tot heden

JERRY WOLTING

13/05/2019 tot heden

PETER VAN DER ZWAAG

11/15/93 tot 6/15/08

BART ZWAAN

10/21/64 tot 8/1/13

ARJAN ZWIEP

12/1/08 tot 4/23/16

ARJAN ZWIEP

15/11/2019 tot heden

2020

Bedankt allemaal!

Wij danken al onze medewerkers en oud-medewerkers die zich dagelijks inzetten, of hebben ingezet, om het bedrijf te maken tot wat het nu is. Daarnaast dank aan iedereen die heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit boek.

